

ton avulla helppoa. Sivukäsialat on erotettu Gananderin omasta tekstistä hakasulkein. Hakemistossa on ilmoitettu myös sanamuotojen esiintymisfrekvenssit. Sen esipuheesta käy ilmi, että hakusanojen kokonaismäärä on 35 122.

Mutta mikään ei ole täydellistä, ei edes Gananderin sanakirjan selkokielineen laitos. Toimituksen kriittisiä kommentteja ei kirjassa juuri ole, jos ei sellaisiksi lasketa kumasulkeisiin merkittyjä täydennyksiä. Hakemistossa ei homogرافisia muotoja ole erotettu toisistaan. Sanastontutkija ja etenkin johto-opin spesialisti jää kaipaamaan sananloppujen mukaan aakkostettua käänteissa-

nastoa. Toivottavasti tällainen saadaan aikaan mahdollisimman pian, sillä Gananderin anti historiallisen sanamuodostusopin kannalta tiedetään jo nyt poikkeuksellisen suureksi. Kaiken kruunu olisi ollut, jos hakemiston sanamuodot olisi analysoitu ja aineisto lemmattu, mutta tämä olisi ilmeisesti ollut kohtuuton urakka minkään järkevän aikataulun puitteissa. Nyt tämä työ jää meidän sanastontutkijoiden mieluisaksi velvollisuudeksemme. ■

KAISA HÄKKINEN

*Finska institutionen, Åbo Akademi,
Fänriksgatan 3, 20500 Åbo*

VÄLÄYKSIÄ TEORIAN SIIVITTÄMÄLTÄ TUTKIJANURALTA

Paavo Siro *Lauseopin periaatteita. Kaksitoista artikkelia.* Toim. Pentti Leino. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, Helsinki 1996. 259 s. ISBN 951-45-7279-3.

Pentti Leinon toimittama Lauseopin periaatteita sisältää kaksitoista Paavo Siron artikkelia aikajärjestyksessä. Ensimmäinen, Lauseoppi uuden logiikan valossa, ilmestyi vuonna 1941 ja viimeinen, Logiikan merkkikieli ja luonnollisen kielen lauseoppi, vuonna 1993. Yksi artikkeleista, Kausatiivien kielioppia, on aiemmin julkaissut. Tämä alun perin opetusmonisteeksi kirjoitettu kokonaisuus vuodelta 1978 on kuitenkin 67-sivuisena kokoelman pisin; lyhin kirjoitus on kolmisivuinen »Kala ottaa onkeen» (1958). Neljän jo mainitun artikkelin lisäksi kokoelmassa ovat mukana artikkelit Lauseopin periaatteita (1943), Psykologisesta ja formaalisesta merkitysoffin tutkimuksesta (1949), Infinitiivin asema suomen kieliopissa (1964), Suomalaisugrilaiden kielten kielteisten verbinmuotojen syntaktinen komponentti (1967), Suo-

men kielen verbien finiittimuotojen syntaktinen komponentti (1967), Mistä substantiivi ja verbi tulevat? (1978), Sijamuotojen syntaksia (1979) sekä Voimisen ja kelpaamisen verbit syntaksin ongelmana (1984).

Esipuheesta selviää, että Siro itse osallistui kokoelman artikkeleiden valintaan ja näki vielä kirjan viimeisen vedoksen. Kokonaisuutena artikkelit tuovat selvästi ilmi sen, että tietyt lauseopin ongelmat askarruttivat Siroa koko hänen tutkijanuransa ajan, ja toisaalta myös sen, että hän oli loppuun asti avoin uusille teorioille. Artikkelien kautta hahmottuu fennistiikan piirissä harvinaiseksi jäänyt teoreettinen tutkijatyyppe. Siron yleiskielitieteellinen näkökulma näkyy ensinnäkin siitä, että hän pitää teoriaa tärkeänä, mutta toisaalta myös siitä, että hän ymmärtää teorian suhteellisuuden. Nykypäivän teoreettinen lingvisti ajattelee juuri

näin: »– – teoriaa ei tarvitse pitää totena yhtään kauempaa, kuin tosiasiat ovat teorian mukaisia. Jos teoria osoittautuu osittain epätydyttäväksi, sitä voidaan rukata. Näin voidaan teoriaa asteittain korjata ja edetä yrittysten ja erehdysten tietä syvempään tietoon.» (S. 135, Kausatiivien kielioppia.)

LAUSEEN KESKEINEN ASEMA

Sirolla on tarve ja ilmeisesti siis syy selvittää lauseopin tutkimuksen tavoitteita yleisellä tasolla. Hän hakee sopivaa ajattelumallia, sopivaa symbolista merkkijärjestelmää, jolla luonnollisen kielen lauseen rakenne voitaisiin esittää. Koska hänellä on filosofian opintojen pohjalta harjaannusta myös logiikassa, hänen on luontevaa nähdä lauseoppi kielen eksaktina määrittelymisenä. Lauseopissa olisi pyrittävä johonkin vastaavaan kuin logiikan järjestelmän esittämisesä. Lauseen rakenne pitäisi esittää yksinkertaisilla ja täsmällisillä rakennesäännöillä, jotka manipuloisivat säästeliäästi ja perustellusti valittuja symboleja. Ensimmäinen artikkeli Lauseoppi uuden logiikan valossa (1941) puolustaa symboliesitystä esittämällä yhden logiikan alueelta löytyvän mahdollisuuden, puolalaisen Ajdukiewiczin kategoriäjärjestelmän. Sirolla näyttää jo uransa alkutaipaleella olleen vainu siitä, millainen looginen järjestelmä voisi olla pohjana luonnollisen kielen lauseopille. Ajdukiewiczin lähtökohdista on nimittäin vähitellen kehittynyt kategoriakieliopin teoria.

Lausetta on Siron mukaan pidettävä lähtökohtana kielen rakenteen analyysissa, eli lause on kielen primaarinen rakenneyksikkö. Artikkelissa Lauseopin periaatteita (1943) tämä on yksi viidestä lauseopin teorialle asetettavasta ehdosta. Mutta artikkelit välittävät myös näkemyksen, että syntaktinen tarkastelu ylipäättään tarkoittaa osan ymmärtämistä suhteessa koko lauseeseen;

myös sanaluokat ovat syntaktisia. Tähän asiaan Siro palaa artikkelissa Mistä substantiivi ja verbi tulevat? (1978), jossa hän tuo esille generatiivis-transformationaalisen teorian vahvuuden suhteessa traditionaaliseen kielioppiin. Tämän teorian valossa traditionaalinen kielioppi on rakennettu ylösalaisin. Lauseeseen päästään vasta, kun sanaluokat on annettu, vaikka tosiasiasa sanaluokkia ei voi antaa ilman lausetta. Näin sanaluokkien määrittelyminen on jäänyt pysyväksi ongelmaksi. Oikeampaa olisi puhua kielestä hierarkkisena järjestelmänä, jolloin sanaluokkien määrittelymisen ongelma siirtyy kielen kokonaisrakenteen, kielen teorian ongelmaksi. Tätä artikkelia lukiesä jää taas kerran miettimään, miksi lauseen konstituenttirakenteella on niin kivinen tie suomen kielioppiin. Tässä kaksikymmentä vuotta sitten ilmestyneessä artikkelissaan Siro nostaa hattua vuoden 1915 kielioppikomitealle, joka vaivihkaa tarjosi mahdollisuuden lauseopin vallankumoukseen. Mietinnön järkiperusteet eivät kuitenkaan riittäneet lauseenjäsennyksen sanakeskeisyyden hylkäämiseen.

Lauseen keskeinen asema on polttopisteessä myös väitöksenalkajaisluennossa Psykologisesta ja formaalisesta merkitysoopin tutkimuksesta (1949), jossa Siro määrittelee suhteensa kahteen merkitysoopin koulukuntaan. Koska hän katsoo sanan merkityksen välttämättä riippuvan lauseyhteydestä, hän asettuu formaalisen merkityskäsityksen puolelle. Psykologinen, sanakeskeinen lähtökohta, jonka mukaan sanan merkitys on yksittäinen käsite, vie Siron mukaan vääjäämättä harhaan. Tämän suunnan tutkimuksissa on hänen mukaansa jouduttu sanan merkityksen muutosvaiheita vain arvailemaan, kun esimerkkejä todellisista käyttöyhteyksistä ei ole ollut saatavilla. Tutkijan on Siron mielestä tavallaan tyydyttävä eksaktiuden vaatimuksesta vaatimattomampiin tuloksiin kuin ehkä toivoisi.

▷

Formaalisella metodilla ei nimittäin päästä käsiksi merkityksen muuttumisen syihin, vaan ainoastaan muuttumisen tapaan.

SYNTAKTISTA ANALYYSIA SIJAKIELIOPPIA ENNEN

Muutama kokoelman artikkeleista osuu tarkemmin lauseopin ydinalueelle. Niissä painopiste ei ole lauseopin luonteen filosofisessa pohdinnassa, vaan tietyn syntaktisen ongelman ratkaisussa.

Kielioppikategorian ongelmasta on kyse artikkeleissa »Kala ottaa onkeen» (1958) ja Infinitiivin asema suomen kieliopissa (1964). Ensimmäinen sijoittuu Siron uralla vuonna 1956 ilmestyneen paikallissijatutkimuksen piiriin ja toinen vuonna 1964 ilmestyneen Suomen kielen lauseopin piiriin. Ensimmäisessä kysytään, mikä lauseenjäsen on illatiivimuotoinen *onkeen*, ja tarkemmin, onko verbi *ottaa* käsitettävä intransitiiviseksi vai transitiiiviseksi. Käsittelyssä Siro vetoaa ensin omaan suhdesääntöönsä, jonka mukaan paikallisuus viittaa intransitiivisen verbin yhteydessä subjektiin (esim. *Juha menee vajaan*) ja transitiiivisen yhteydessä objektiin (esim. *Juha vie kirveen vajaan*). Tämä ajatus ei kuitenkaan Siron mielestä sovi ongelmalauseeseen siksi, että paikallisuus *onkeen* lauseessa *Kala ottaa onkeen* ei ole varsinainen paikallisuus. Varsinaisen objektin ja adverbiaalini väliin jäävälle verbin määräykselle ei yksinkertaisesti ole nimitystä. Artikkelit eivät ole vanhentunut sikäli, että vieläkin tälle lauseenjäsenelle ei ole vakiintunutta nimitystä. Nähtäväksi jää, kuinka käy viime aikojen ehdotukselle obliikvi. Artikkelit Infinitiivin asema suomen kieliopissa (1964) argumentoi yhden infiniitin puolesta ja se on kohdistettu Penttilän esittämää verbidin kategorian vastaan. Infinitiivimuotojen komplementaarista distribuutiosta Siro vetää sen johtopäätöksen, että kaikki infiniitivimuodot

edustavat yhtä infiniitivikategoriaa. Vaikka infiniitivimuotoihin kuuluukin kaksi nominatiivia (*sanoa*, *sanominen*), kaksi inessiivisiä (*sanoessa*, *sanomassa*), kaksi adessiivia (*sanomalla*, *sanomaisillani*) ja kaksi instruktiivia (*sanoen*, *sanoman*), niin ne pysyvät erillään erilaisen käyttöyhteytensä perusteella; ne eivät voi korvata toisiaan. Lauseopillisessa ratkaisussa on olennaista, että infiniitin monimuotoisuus ei ole syntaktinen, vaan morfologinen ongelma.

Generatiivisen kieliopin konkreettisia harjoitelmia ovat vuonna 1967 ilmestyneet artikkelit Suomalais-ugrilaisen kielten kielten verbinmuotojen syntaktinen komponentti ja Suomen kielen verbien finiitivimuotojen syntaktinen komponentti. Nämä artikkelit ovat hyviä esimerkkejä siitä, mitä tarkoitetaan matemaattisella tarkkuudella sääntöjen laadinnassa. Suomen verbintuotuksen yleiseksi kaavaksi saadaan lopulta seuraava: Nu + Per + (E) + M + (O + Nu + T) + (Pass) + V (jossa E = kieltoverbi, O = olla-verbi). Yksi liittomuotoja koskeva yleistys on seuraava: Yhteen verbisanaan voi liittyä vain yksi tempus-modus-tunnus, ja jos halutaan vielä liittää tempustunnus, niin tarvitaan erityinen sanavartalo, johon »vanhat» tunnuksat liittyvät. Silloin olla-verbi, joka on luonteeltaan kaikkein yleisimpiä, voi toimia tällaisena muodollisena »koukkuna», johon kaikki finiitivimuotojen tunnuksat ja päätteet liitetään, pääverbin saadessa vain tämän uuden tempustunnuksen sekä pääluokan tunnuksen.

SYNTAKTISTA ANALYYSIA SIJAKIELIOPIN JÄLKEEN

Siro kiinnostui 1970-luvulla generatiivisen koulukunnan sijateoriasta, jossa lauseen syvärakenne esitetään semanttisten suhteiden avulla. Tämän vaiheen konkreettisena tuloksena oli Sijakielioppi (1975). Artikkelissa Sijamuotojen syntaksia (1979) näyttää

yhtenä lähtökohtana olleen sijarelaation ja sijamuodon välinen ero. Semanttinen sija ilmaisee sijarelaation, sellaisen suhteen kuin paikka, suunta jne. Suomen kieliopin kaikkia sijoja ei kuitenkaan voi pitää semanttisina. Paikallissijat voivat osoittaa sijarelaatiota, sillä esimerkiksi lauseessa *Kala kypsyy uunissa* paikallissijainen jäsen osoittaa substantiivin suhdetta verbiin, paikkaa, jossa kypsyminen tapahtuu. Kieliopillinen sija voi sen sijaan osoittaa lauseenjäsenen tunnusmerkkisyyttä suhteessa toiseen lauseenjäseneseen. Esimerkiksi lauseessa *Minä syön kalan* objekti on tunnusmerkkinen suhteessa subjektiin, koska sillä on tunnusmerkkinä sijatunnus, kun taas subjektilta tällainen tunnus puuttuu. Artikkelissa Siro keskittyy siihen, miten subjektin ja objektin oppositio merkitään suomessa.

Yksiköllisen objektin käyttäytyminen noudattaa antiärgatiivikielen järjestelmää (*Minä syön, Minä syön kalan, Kala syödään*), persoonapronominin käyttäytyminen taas akkusatiivikielen järjestelmää (*Minä näen, Minä näen hänet, Hänet nähdään*) ja vielä monikollisen objektin käyttäytyminen nollakielen järjestelmää (*Pojat syövät, Pojat syövät kalat, Kalat syödään*). Antiärgatiivinen järjestelmä selittää Siron mukaan sen, että suomessa esiintyy horjuvuutta objektin merkitsemisessä kompleksisissa lauseissa ja lauseenvastikkeissa. Lisäksi suomessa on merkkejä antiakkusatiivisesta tyylistä, sillä infiniittisessä asemassa subjekti on sekä intransitiivi- että transitiivitapauksessa tunnusmerkkinen (*Hyvä on hiihtäjän hiihdellä, Hänen on hyvä jättää koko homma*).

Siro omaksuu luontevasti ajatuksen lauseen pinnan alla olevasta syvärakenteesta. Tällainen generatiivinen ajattelu näkyy esimerkiksi vaatimuksena siitä, että kompleksinen lause on hajotettava yksinkertaisemmiksi elementeiksi. Tätä menetelmää Siro soveltaa esimerkiksi eksistentiaalilauseen

tyyppiin *Poikia heiluu köysissä* hajottamalla sen kahdeksi lauseeksi, *pojat heiluvat ja poikia on köysissä*. Tällaista kahden yksinkertaisen lauseen yhdistymisen ajatusta hän soveltaa myös kausatiivilauseisiin ja modaaliin lauseisiin. Varsinaista sijakieliopin kehittelyä Siro jatkaa kokoelman artikkeleissa *Kausatiivien kielioppia* (1978) ja *Voimisen ja kelpaamisen verbit syntaksin ongelmana* (1984).

Artikkeli *Kausatiivien kielioppia* on muokattu kokoelmaan luentosarjan opetusmonisteesta. Alkuperäisestä tarkoituksesta ilmeisesti johtuu se, että kokonaisuus on rakenteeltaan hajanainen ja ilmaisultaan viimeistelemätön. Tässä mielestäni ylipitkässä artikkelissa Siro laajentaa sijakielioppiaan kausatiiviverbeihin, joilla hän tarkoittaa semanttista verbikategoriaa, ei verbin johdostyyppiä. Kausatiivisen verbin kriteerit hän ottaa Shibatanilta: aiheutetun tapahtuman ajankohta on myöhempi kuin aiheuttavan tapahtuman, ja aiheutetun tapahtuman esiintyminen riippuu aiheuttavasta tapahtumasta. Mukaan tulevat siis esimerkiksi lauseet *Äiti syöttää lasta, Mies tappoi koiran ja Tuulenpuuska avasi oven*. Sijakieliopin kuvausmalli edellyttää seuraavien käsitteiden määrittelyä: leksikaaliset relaatiot, substantiivilausekkeiden semanttiset funktiot, implikaatiosuhteet, synonyymi- ja parafrasirelaatiot ja lauseen asema syvärakenteessa. Itse ilmiön teoreettisessa käsittelyssä Siro etenee epäsuoran objektin ongelmaan sekä passiivin ja kausatiivin suhteeseen. Yleiskielitieteellinen näkökulma tulee nyt hyvin esille siinä, että epäsuoran objektin ja passiivin edustumista tarkastellaan myös useassa muussa kielessä. Erityisesti Siro on kiinnostunut sijahierarkiasta, joka määrää, mihin asemaan syvärakenteen upotellaiseen subjekti (*Äiti aiheuttaa sen, että lapsi syö*) asettuu pintarakenteessa (*Äiti syöttää lasta*). Sijahierarkia tarkoittaa seuraavaa järjestystä: subjekti, suora objekti,

epäsuora objekti ja muu paikallissijainen konstituentti. Suomessa ylin käytettävissä oleva paikka on objekti. Jos tämä paikka on jo täytetty, niin upotelauseen subjekti siirtyy hierarkiassa seuraavaan vapaana olevaan paikkaan (*Äiti syöttää omenan lapselle*). Artikkelissa yhtenä pääjuonteena onkin näyttää, että sijahierarkia toimii kausatiivikonstruktion analyysissä varsin hyvin. Sama hierarkia näyttää toimivan myös muissa kielissä. Varsinaisen kausatiivikonstruktion analyysin jälkeen Siro luo vielä yksityiskohtaisen katsauksen kokijan kausatiiviin.

Artikkeli Voimisen ja kelpaamisen verbit syntaksin ongelmana (1984) nojaa aineiston puolesta Aili Flintin vuonna 1984 ilmestyneeseen väitöskirjaan *Semantic structure in the Finnish lexicon: Verbs of possibility and sufficiency*. Siro asettaa tehtäväkseen analysoida väitöskirjan semanttisesti ryhmiteltyjä verbejä syntaktisesti. Osoittautuu hankalaksi ratkaista, millainen verbi modaaliverbi on. Sitä ei voida luokitella transitiivi- eikä intransitiiviverbiksi, mutta ei myöskään apuverbiksi. Siro tarttuu nyt neljänteen, logiikasta irtoavaan mahdollisuuteen: modaalielementin voisi tulkita operaattoriksi. On vain niin, että luonnollisessa kielessä operaattori ei erotu syntaktisesti omaksi kategoriakseen. Modaalielementti näyttää olevan toisaalta kuin operaattori ja toisaalta kuin verbi. Siro kuvailee tätä semantiikan ja syntaksin epäsuhdetta sanomalla, että luonnollisen kielen operaattori on peitteinen. Kielen rakenneominaisuuksiin vaikuttaa se, että kieli toimii kommunikaation välineenä. Operaattori »peittyy» puhutun kielen vaatimien konstruktoiden alle.

Modaaliverbeihin ja logiikkaan Siro palaa vielä kokoelman viimeisessä artikkelissa *Logiikan merkkikieli ja luonnollisen kielen lauseoppi* (1993). Artikkelin tarkoitus on puhua yleisemminkin siitä, että luon-

nollisen kielen kategoriat eivät vastaa logiikan kategorioita. Siro käy läpi sekä lauselogiikan että predikaattilogiikan perusasiat ja toteaa myös, että logiikalla ja kieliopin historialla on yhteinen alkutaipale. Vaikka luonnollisen kielen rakenteita voidaan tulkita logiikan symboleilla, niin logiikan predikaatti ei vastaa verbiä eikä argumentti substantiivia. Itse asiassa substantiiviin sisältyy logiikan predikaatio. Lause *Jokainen tyttö on sievä* ja sitä vastaava predikaattilogiikan kaava $\forall x (T(x) \rightarrow S(x))$ eivät koostu samoista rakennesista. Looginen esitys on luettavissa muodossa 'jokaisesta yksilöstä pätee, että jos se on tyttö, niin se on sievä'. Universaaliväitteeseen sisältyy siis loogisesti implikaatio »jos ... niin». Logiikka ei tunne sanaluokkia, mutta toisaalta sen kautta voidaan saada valaistusta sanaluokkaongelmaan. Esimerkiksi modaaliverbin kohdalla voidaan todeta, että se ei ole oikea verbi, vaan ainoastaan verbi valepuvussa.

YLEISVAIKUTELMA

Kokoelmaan otetut artikkelit antavat lukijalle väläyksiä Siron pitkältä teorian siivittämältä tutkijanuralta. Sirolla oli kyky nähdä, mihin suuntaan teorit ovat kehittymässä, ja hän suhtautui niihin ennakkoluulottomasti. Hänen ajattelunsa oli myös hyvin itsenäistä, ja hänellä oli luovuutta, jota teorioiden soveltaminen uuteen kieleen edellyttää. Erityistä kunnioitusta herättää se, että hän jaksoi pitää kiinni omasta suunnastaan siitä huolimatta, että suomen kielen tutkimuksessa ei pitkään aikaan saanut tukea teorialähtöiselle näkökulmalle. Laajemman yleiskielitieteellisen tutkijayhteisön puute näkyy käsittääkseni erityisesti siinä, että kirjoitukset eivät ole muokkaantuneet ilmaisultaan mahdollisimman sujuviksi ennen painoon menoa. Samanhenkisten rakentavat kommentit olisivat varmasti vai-

kuttaneet kirjoitusten rakenteeseen ja sananvalintaan.

Yksi kirjan ilmeisistä ansioista on Pentti Leinon kirjoittama johdantoluku. Runsaan 30 sivun mittaisena se antaa valaisevaa tietoa Siron elämänvaiheista ja esittelee lyhyesti kaikki kirjan artikkelit. Lisäksi kii-

toksen ansaitsee kirjan loppuun koottu Siron kirjoitusten bibliografia. ■

IRJA ALHO

Joensuun yliopisto, Kirjastotalo, tutk.h. 6, PL 107, 80101 Joensuu

Sähköposti: irja.alho@joensuu.fi

KONTRASTIIVISTA SYNTAKSIA JA SEMANTIikkaa

Harri Mantila *Suomen ja unkarin nominaalisten verbimuotojen kontrastiivista syntaksia ja semantiikkaa*. Hungarologische Beiträge 9. Universität Jyväskylä, Humanistische Fakultät, Hungarologie-Projekt, Jyväskylä 1997. 99 s. + liite. ISBN 951-34-0942-2.

Harri Mantila on jo vuosikymmenen ajan tutkinut suomen ja unkarin nominaalimuotoja ja laatinut aihepiiristä useita artikkeleita. Nyt hän on saanut valmiiksi kokonaisesityksensä »Suomen ja unkarin nominaalisten verbimuotojen kontrastiivista syntaksia ja semantiikkaa», joka on ilmestynyt Jyväskylän yliopiston aktiivisesti toimivan hungarologia-hankkeen yhdeksäntenä julkaisuna.

Tutkimuksen virikkeenä ovat olleet tekijän omat käytännön kokemukset: Debrecenin yliopiston suomen kielen lehtorina Mantila oli joutunut toteamaan nominaalimuotojen tuottavan unkarilaisille suomen kielen opiskelijoille erityisiä vaikeuksia, ja saman havainnon hän oli tehnyt omaa unkarin taitoa syventäessään. Tätä taustaa vasten olettaisi, että uusi teos on tarkoitettu palvelemaan ensisijaisesti kielenopetusta. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita, vaan Mantila ilmoittaa tutkimuksensa olevan nimenomaan lingvistic-teoreettinen. Käytännöllis-pedagogiset tavoitteet on siis jätetty taka-alalle. Toisaalta Mantila kyllä huomauttaa, että kirjaa voivat käyttää myös tavalliset kielenopiskelijat ainakin mate-

riaalilähteenä.

Työ perustuu unkarin osalta varsin laajaan aineistoon. Mantilalla on nimittäin ollut tilaisuus hyödyntää Unkarin Tiedeakatemian nykyunkarin suursanakirjaa varten koottua materiaalia, joka on peräti 13 miljoonan saneen laajuinen. Koko mahtavaa korpusta hän ei kuitenkaan ole katsonut tarvitsevansa vaan on tyytynyt käyttämään niitä kauno- ja tietokirjallisia lähteitä, jotka ovat ilmestyneet vuoden 1980 jälkeen. Materiaalin käsittelyä on varmaan ratkaisevasti helpottanut sen valmis morfologinen koodaus. Unkarinkielisen perusaineistonsa laajuudesta huolimatta Mantila on joutunut poimimaan lisäesimerkkejä muun muassa kieliopeista, sanomalehdistä ja televisio-ohjelmista. Suomenkielinen korpus näyttää sen sijaan perin vaatimattomalta ja epäsystemaattisesti kootulta. Mantila toteaaakin lyhyesti keränneensä suomen ainekset kieliopeista ja monista muista lähteistä. Kumankin kielen esimerkkien joukossa on myös itse keksittyjä lauseita.

Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat ja tarkastelutapa poikkeavat merkittävästi Mantilan aikaisemmin käyttämistä. Hallit-